

VITRÁŽ JAKO SYMBOL ČLOVĚKA

Katecheze č. 3.3.2 z cyklu „Společně za kostely“

(4. – 5. třída)

Cíl katecheze:

- Děti se seznámí s některými základními architektonickými pojmy sakrálních staveb (okenní vitráž) a jsou schopny na konkrétní stavbě rozpoznat. Vědí, jak vitráž vzniká, proč je do chrámových oken umisťována a jaký smysl v rámci sakrálních staveb má.
- Děti jsou schopny rozpoznat základní symbolické zobrazení v konkrétní vitráži. Na základě poznatků o funkci vitráže a smyslu symbolů jsou schopny aplikovat tento symbolický kontext do vlastních poznatků v oblasti víry.
- Děti se zamýšlí nad symbolikou světla v křesťanském kontextu a jsou ji schopny zařadit do rámce vlastního duchovního života a přiměřeným způsobem ji aplikují do osobního vztahu k Bohu.

Co potřebujeme: Barevné papíry, karton s namalovaným sluncem, kartičky na psaní, případně s předem vymyšlenými dary, psací potřeby, předem připravenou fotografii vitráže zevnitř kostela (pokud je kostel uzavřen), vytištěné obrázky kostelních oken, vytištěné obrázky obrysů kostelních oken.

METODIKA

Téma katecheze **rozvineme v úvodu následujícím způsobem:**

Možná už jste ve škole slyšely, že člověk je na zemi proto, že hmota se sama zákonitě a geniálně vyvinula a že na konci tohoto jejího vývoje stanul člověk. My jako křesťané ale říkáme, že **jsme tady na světě proto, že nás tady chtěl mít Bůh**. Nezavrhujeme vývojovou teorii, které se také říká evoluce, ale tvrdíme, že při tom všem byl Bůh a On tomu říkal své ANO. Chtěl také, abychom se na konci onoho vývoje na Zemi nejen objevili, ale také abychom o Něm, o Bohu dokázali přemýšlet. A ještě mnohem důležitější je, abychom vnímali a zakoušeli jeho lásku a byli schopni na ni odpovídat.

Znamená to, že Bůh na nás myslel už dávno předtím, než jsme se ve vesmíru objevili, a že nás má opravdu rád. A to nejenom lidi jako takové, ale i každého osobně,

ať jsme každý z nás jakýkoli: malý, velký, tlustý, štíhlý, bílý, tmavý, s rezavými, blondatými nebo tmavými vlasy, nebo i když nám třeba něco schází nebo nám něco nejde, nebo naopak když nám něco přebývá. **Není na světě zkrátka člověk, kterého by Bůh nemiloval.** Bůh nás má rád také se všemi našimi vlastnostmi: ať jsme klidní nebo výbušní, ať jsme rozhodní nebo bázlivi, ať jsme radostní nebo zádumčiví atd.

Všechny naše vlastnosti a schopnosti bychom mohli přirovnat k nejrůznějším **barvám a tvarům.**

Co by každá barva v našem životě mohla znamenat? Jaké naše vlastnosti, hezké nebo ošklivé části naší povahy by mohla zobrazit? *Postupně dětem ukazujeme jednotlivé barvy na papírech a ptáme se, jaké vlastnosti by mohly barvy ztvárňovat. Můžeme využít následující barvy, případně jejich různé odstíny: modrá, červená, zelená, fialová, černá, hnědá, bílá. Lze zvolit samozřejmě i další varianty.*

Můžeme říci, že každý z nás je tvořen mnoha takovými barvami a tvary. A všechny z nich mají svůj smysl a svou hodnotu. Důležité je, aby všechny ty barvy mohly zazářit v opravdové kráse, aby nezůstaly někde zastrčené, neužitečné nebo dokonce zneužité k něčemu špatnému.

A tyto barvy jsou jako krásné kostelní okno, ve kterém je mnoho barevných sklíček složených do nějakého obrazu: tomu říkáme vitráž. A teď mi řekněte: **ve které chvíli uvidíme tuhle kostelní vitráž v plné kráse?** *(Odpověď: když na ni z druhé strany zasvítí světlo a prozáří ji.)*

Správně: kostelní okno s vitráží má dvě rozdílné strany: **jednu vnější** – tam není pořádně vidět, co je na okně namalované a všechno se nám zdá být šedočerné, a **druhou – vnitřní**, která je zvenčí prosvícena sluncem. Ta je krásná, barevná a všichni se z ní mohou radovat. Když jsou podobně prozářeny Božím světlem všechny naše vlastnosti a schopnosti, celý náš život, objeví se celá jeho krása i krása všech jeho „barev“.

Pak dětem ukážeme kostelní vitráž zvenčí a znovu se děti ptáme, jaké barvy a tvary na ní vidí. Poté, pokud je to možné, jdeme do kostela a ukážeme jim STEJNOU vitráž zevnitř a ptáme se, jaké tvary a barvy vidí. Pokud není možné do kostela jít, máme u sebe fotografii, popř. vytištěný obrázek stejné vitráže – ukážeme jí dětem a položíme jim stejné otázky.

Když se děti dívají na prozářenou vitráž, znovu zdůrazníme: když dovolíme, aby do našeho života vstoupil Bůh, On svým světlem a svou láskou dokáže prozářit takto

nádherně i náš celý život, a potom všechny naše vlastnosti a schopnosti zazáří, jsou krásné a my ze sebe můžeme vydat to nejlepší a také z toho můžeme mít velkou radost.

Poté dětem rozdáme kartičky a psací potřeby a zadáme další úkol: **Zkuste vymyslet alespoň tři Boží dary, které prozařují náš život, a položte je na karton s namalovaným sluncem.** Pokud máme dojem, že úkol je pro skupinu příliš těžký, tyto Boží dary napíšeme na kartičky předem. Každé dítě pak má za úkol z nich jeden dar (vybraný nebo napsaný) zvolit a svůj výběr vysvětlit.

V závěru můžeme děti vyzvat k prohlídce všech vitráží s tím, že mají za úkol jednu z nich vybrat jako nejhezčí a svůj výběr zdůvodnit.

Jako **alternativní výtvarnou aktivitu** můžeme připravit papíry s předem namalovanými obrysy kostelních oken, do kterých mohou děti nakreslit své vlastní vitráže, případně pouze vymalovat předkreslené obrysy jednotlivých dílků – zde se pozornost může soustředit zpětně na aktivitu s charakteristikou barev. (viz dvě varianty přílohy)

Závěrečná modlitba

Varianta 1: Pane, děkuji ti za to, jaký každý z nás je. Jak jsme každý jiný a přesto ty každého z nás máš rád. Pomož mi, abych měl otevřené a vnímavé srdce, abys mohl prozářit celý můj život.

Var 2: Každé z dětí může říci: Pane, děkuji Ti za to, že jsem... (zde uvede některou svou vlastnost nebo schopnost). Prosím, prosviť mne svou milostí! Katecheta pak vše uzavře vlastní modlitbou.